

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโคกล่ามพิทยาคม อำเภอจตุรพักตรพิมาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 1.1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 1.3 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)
2. ทักษะการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของการอ่าน
 - 2.4 กิจกรรมการสอนอ่าน
 - 2.5 สื่อการสอนอ่าน
 - 2.6 การวัดและประเมินทักษะการอ่าน
 - 2.7 การอ่านเพื่อความเข้าใจ
3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.2 วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.5 แนวคิดเบื้องต้นของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.6 หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.7 ข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. แผนการจัดการเรียนรู้และการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 4.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 4.2 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 1 – 6) ได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด เพื่อให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1.1.1 ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

1.1.2 สาระการเรียนรู้

ได้ถูกกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมผู้เรียน 8 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ภาษาไทย

1.2.2 คณิตศาสตร์

1.2.3 วิทยาศาสตร์

1.2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

1.2.6 ศิลปศึกษา

1.2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1.2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้โดยอาจ จัดเป็น 2 กลุ่มคือ 1) ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ

2) ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง องค์ความรู้ที่เป็นสากล สำหรับผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย สาระด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (กรมวิชาการ, 2545 : 5) ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูล ข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เจตคติ อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรมทางสังคม ค่านิยม และความเชื่อที่แสดงออกทางภาษา

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connections) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (Communities) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศภายในชุมชน และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน เป็นมาตรฐานกลาง เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้เรียน อันจะ

นำไปสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545 : 5-6) แบ่งออกเป็นมาตรฐานตามสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศดังต่อไปนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ต 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูลความคิดเห็นและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือและการอยู่ร่วมกันในสังคม

1.3 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพได้ตามที่คาดหวังดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ผู้เรียนพึงมี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแล้ว ไว้เป็นกรอบแต่ละช่วงชั้น ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

1. เข้าใจน้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูดรวมทั้งชี้แจง คำบรรยาย คำแนะนำ สาระสนทนาและคู่มือต่างๆ
2. อ่านออกเสียงบทอ่านได้ถูกต้องตามหลักการ อ่านออกเสียง และเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน
3. เข้าใจ ตีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่เป็นความเรียงและไม่ใช่ความเรียงในรูปแบบต่างๆ ที่ซับซ้อนขึ้น ถ่ายโอนเป็นข้อความที่ใช้ถ้อยคำของตนเอง
4. เข้าใจ ตีความ วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูล ข่าวสาร บทความ สารคดี บันทึงคลีที่ซับซ้อนขึ้นจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ใช้ภาษาตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
2. ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการของตน เสนอบริการแก่ผู้อื่น เจรจาต่อรอง และวางแผนในการเรียน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. ใช้ภาษาเพื่อขอ และให้ข้อมูล อธิบาย บรรยาย เปรียบเทียบแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวหรือประเด็นปัญหาต่างๆตลอดจนเหตุการณ์ปัจจุบัน ในชุมชนและสังคม สร้างองค์ความรู้โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษา และผลจากการฝึกทักษะต่างๆ รวมทั้งวางแผนในการเรียนและอาชีพ
4. ใช้ภาษาง่ายเพื่อแสดงความรู้สึกของตนเกี่ยวกับเหตุการณ์ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งบอกเหตุผลโดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษา และผลจากการฝึกทักษะต่างๆ รวมทั้งแสวงหาวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมกับตนเอง

มาตรฐาน ต 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูลความคิดเห็นและความคิดรวบยอดในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

1. นำเสนอข้อมูล เรื่องราว รายงานที่เกี่ยวกับประสบการณ์ รวมทั้งเหตุการณ์ หรือเรื่องทั่วไป

2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ กิจกรรม สินค้า หรือ บริการในท้องถิ่นของตนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ กิจกรรม สินค้า หรือบริการในท้องถิ่นของตนด้วยวิธีการที่หลากหลายได้อย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ

4. นำเสนอบทกวี หรือบทละครสั้น (Skit) โดยใช้เค้าโครงตามแนวคิดของเจ้าของภาษา หรือแต่งขึ้นเองอย่างอิสระด้วยความเพลิดเพลิน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต. 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

1. ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับบุคคล กาลเทศะและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

2. แสดงความคิดเห็นต่อวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และความป็นอยู่ของเจ้าของภาษา

มาตรฐาน ต. 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

1. เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษาไทย ในเรื่องคำ วลี ลำนวน ประโยคและข้อความที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น และนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ

2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาและนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ

3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศ ในการแสวงหาความรู้ การเข้าสู่สังคมและอาชีพ

4. เห็นคุณค่า และจัดกิจกรรมทางภาษา และวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียน และนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต. 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์ เนื้อหาสาระภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
 2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเพื่อโลกทัศน์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายในรูปแบบต่างๆ
 3. อภิปรายเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการใช้ภาษาต่างประเทศในการค้นคว้าเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศ
- สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ค 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ ตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

1. ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ภายในสถานศึกษาและชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อน
2. ใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในรูปแบบต่างๆกับบุคคลภายในสถานศึกษา ชุมชนและสังคม

มาตรฐาน ค 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

1. ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารในการทำงาน สมัครงาน และ ประกอบอาชีพ รวมทั้งการขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ในสถานการณ์จำลองและ/หรือสถานการณ์จริง
2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยรู้จักควบคุมตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเหมาะสม และเจรจาโน้มน้าวต่อรองอย่างมีเหตุผล
3. ใช้ภาษาต่างประเทศเฉพาะด้านเพื่อการสื่อสาร การจัดการด้านการเรียน การศึกษาต่อและ/ หรือด้านอาชีพ
4. ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ของชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ในการสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ และการแข่งขันในสังคมโลก

2. ทักษะการอ่าน

ในบรรดาทักษะทางภาษา คือ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนนั้น ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญมากในการแสวงหาความรู้ในปัจจุบัน การอ่านจะ ช่วยให้นักเรียนรู้เพิ่มเติม ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม

2.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่าน เป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญอย่างมากในการแสวงหาความรู้ในปัจจุบัน การอ่านช่วยให้มนุษย์เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่มีผลการพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีผู้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

บัณฑิต นิตวิโรจน์ (2549 : 3) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมายสัญลักษณ์ทางภาษาโดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ตามความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านและตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของเรื่องที้อ่านตามความต้องการของผู้เขียนที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

สุชาดา กล่องพุดชา (2547 : 29) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน เป็น กระบวนการที่ซับซ้อนที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนโดยผ่านบทอ่านนั้น

บัณฑิ อิงสกุล (2545 : 3) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เมื่อเด็กแปลงเสียงตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด ถ้าหากไม่เข้าใจคำพูดนั้นจัดว่าไม่ใช่การอ่านที่สมบูรณ์ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการอ่านซึ่งเริ่มตั้งแต่การรับรู้ความหมายจากตัวอักษร เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ต่าง ๆ แล้วรวบรวมเข้าเป็นหน่วยความคิด โดยอาศัยความรู้พื้นฐานทางด้านต่าง ๆ ของผู้อ่านเพื่อช่วยในการคาดเดา การตีความ และการสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ของข้อความที่มีความหมาย

พุทธรัตน์ ทะสา (2544 : 22) กล่าวว่า การอ่าน เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ประสบการณ์ และความเพลิดเพลินอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน เพราะการอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ต้องนำไปใช้ทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นความสำคัญต่อชีวิตคนเราตลอดเวลา

ราชบัณฑิตยสถาน (2543 : 917) ได้ให้ความหมายของคำว่าอ่านไว้ว่า “อ่าน” หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความหมายของตัวหนังสือสังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อความเข้าใจ

สมุทร เชนะพานิช (2542 : 1) กล่าวว่า การอ่าน เป็นการสื่อความหมายเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนพูด ผู้อ่านแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ และอาจจะโต้ตอบกับผู้อื่นด้วย การสื่อความหมายแบบนี้มีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่านและการรายงาน อันได้แก่ สิ่งที้อ่านมาแล้วหรือปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งเกิดจากการอ่านนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้เพื่อจับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ โดยการผสมผสานระหว่างความ

มุ่งหมายของผู้เขียนกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และนำข้อความรู้ ความคิดที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และสรุปการอ่านจับใจความ คือกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากสารหรือตัวอักษรออกมาเป็นความคิด การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน จับประเด็นสำคัญได้ สามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจและสามารถบอกจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนั้น ๆ

2.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นรากฐานสำคัญทางการศึกษา ผู้ที่อ่านได้เร็ว เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ตลอดจัดได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง ในเรื่องความสำคัญของการอ่านนั้น นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ ดังนี้

ไพพรรณ อินทนิล (2546 : 7) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านว่ามี 3 ข้อดังนี้

1. การอ่านเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน องค์การสหประชาชาติได้เสนอให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศช่วยกันรณรงค์ให้ทุกคนในโลกนี้อ่านหนังสือให้ออกทั้งหมดในปี 2543 เพราะตระหนักในความสำคัญของการอ่าน
 2. การอ่านเป็นเครื่องมือและเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาเพราะทำให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวางยิ่งขึ้นเพราะการเรียนรู้วิชาต่างๆ ไม่ว่าจะเรียนในห้องเรียน นอกห้องเรียนล้วนแต่ใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งสิ้น
 3. การอ่านเป็นสื่อสำคัญในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม การพัฒนาสังคมที่ดีนั้น อุปกรณ์สำคัญคือ “การอ่าน” การอ่านหนังสือจะทำให้เกิดการพัฒนาความคิด สติปัญญา จริยธรรม ศีลธรรมและเขาวนปัญญาได้เป็นอย่างดี และรู้จักนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาตน สติปัญญา และจิตใจ ผลที่ตามมาก็คือทำให้สามารถกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวมสามารถวินิจฉัยความถูกต้องของเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างฉับไว ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ที่อ่านมากย่อมจะมีมุมมองและวิสัยทัศน์กว้างไกล และเป็นคนยืดหยุ่นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและพัฒนาตนเอง สังคม ประเทศชาติ และนำไปสู่การพัฒนาสังคมโลกได้ในที่สุด
- เรวดี หิรัญ (2539 : 149) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในชีวิตประจำวันอีกทักยะหนึ่งเพราะการอ่านจะได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน ก่อให้เกิดความเข้าใจ แนวคิด อารมณ์และจินตนาการได้ นอกจากนั้น การอ่านยังมีความสำคัญมากในการติดต่อ กำชาย ทำสัญญา หรือแม้แต่การอ่านฉลากสินค้า อุปโภค บริโภค ล้วนต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่าน โดยเฉพาะในวงการศึกษ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านทั้งสิ้น

วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์ (2539 : 27-32) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการอ่านว่าชาวสารสารสนเทศ ที่อาศัยดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ ต้องอาศัยทักษะการอ่านทั้งสิ้น เช่น การสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ที่เชื่อมอยู่กับระบบอินเทอร์เน็ต

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539 : 178) ให้ความเห็นว่าการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก บางครั้งคนต้องใช้ความสามารถในการอ่าน เพื่ออ่านฉลากยา ป้ายประกาศ โฆษณา คำชี้แจงในการใช้เครื่องอุปโภค บริโภค หรือบทความในหนังสือพิมพ์

กล่าวโดยสรุป การอ่านมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ความเพลิดเพลิน ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ท้นต่อเหตุการณ์ทำให้การพัฒนาทั้งทางด้านคุณภาพชีวิตของบุคคล สังคมและการศึกษา การอ่านจึงเป็นทักษะที่ควรได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.3 วัตถุประสงค์ของการอ่าน

การอ่านที่มีจุดประสงค์ชัดเจนจะช่วยให้ผู้อ่านมีแนวทางในการอ่านที่ดี ทั้งยังช่วยให้การใช้เวลาในการอ่านมีความหมายและน่าสนใจด้วย นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการอ่านมีความสำคัญ (Boddington and Clanchy : 1999) ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการอ่านที่แตกต่างกันเป็นผลให้ผู้อ่านมีวิธีอ่านและระดับของการอ่านแตกต่างกัน
2. ระดับความรู้ของผู้อ่านเป็นตัวกำหนดวัตถุประสงค์ของการอ่าน ผู้อ่านที่มีความรู้ต่างกันย่อมอ่านด้วยวัตถุประสงค์แตกต่างกัน
3. การเรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของการอ่านนับเป็นสิ่งสำคัญ เรื่องที่อ่านมีวัตถุประสงค์ของการอ่านเรียงตามความสำคัญชัดเจนเพียงใด การอ่านก็เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงนั้น
4. วัตถุประสงค์ของการอ่านสามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีคิดของผู้อ่านและข้อเขียนนั้น ๆ เองด้วย ซึ่งสามารถเขียนแสดงภาพได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การอ่าน--->สิ่งที่อ่าน--->วัตถุประสงค์การอ่านที่ปรับเปลี่ยนแล้ว--->สิ่งที่อ่าน

5. วัตถุประสงค์ของการอ่านกำหนดการตัดสินใจในการเลือกอ่าน การเลือกอ่าน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อาจเกี่ยวข้องกับวิธีอ่านหลายแบบ เช่น การอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาวิชานั้น ๆ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความต้องการในการเลือกอ่านด้วย

การสอนการอ่านในระดับมัธยมศึกษาควรรำพึงถึงหลักดังต่อไปนี้เป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนและสร้างกิจกรรม (พิมพ์ใจ เจริญศรี, 2544)

1. การเรียนรู้การอ่านและการเขียนนั้นเป็นทักษะต่อจากกระบวนการเรียนรู้ในการพูด ดังนั้นถ้าผู้เรียนสามารถพูดออกเสียงได้ถูกต้องจะมีพื้นฐานที่ดีในการอ่านและการเขียน ผู้สอนจึงควรเน้นการฟังและการพูดออกเสียงให้ถูกต้องก่อนการสอนอ่านและเขียน
2. ถ้าผู้เรียนในระดับประถมศึกษาได้รับแรงจูงใจในการอ่านและเขียนจะสามารถรับรู้ข้อมูลที่มีความหมายและที่พวกเขาสนใจ ก่อนที่ผู้สอนจะจัดกิจกรรม การอ่านหรือเขียนจึงควรสร้างสถานการณ์ให้เชื่อมโยงเพื่อจูงใจในการทำกิจกรรมการอ่านหรือการเขียนนั้น
3. การอ่านเรื่องหรือเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟัง จะช่วยทำให้ผู้เรียนเป็นผู้อ่านที่ดีขึ้น ฉะนั้น นอกเหนือจากการให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านต่าง ๆ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น อ่านนิทานให้ฟัง หรือ เล่านิทานให้ฟังบ้าง จะทำให้ผู้เรียนได้ยินได้ฟังเรื่องราว ได้ฟังการออกเสียง ขยายวงคำศัพท์ของตน และยังมีเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาอีกด้วย
4. บทอ่าน ที่นำมาให้ผู้เรียนอ่าน อ่านให้ฟังหรือเล่าให้ผู้เรียนฟังนั้น ควรเขียนด้วยภาษาที่ง่าย ชัดเจน และผู้เรียนคุ้นเคย หากมีคำศัพท์ที่ยากซึ่งจะเป็นปัญหาในการอ่านและผู้เรียนไม่สามารถเดาได้จากข้อความข้างเคียง ผู้สอนอาจจะสอนคำศัพท์ยากนั้นให้ผู้เรียนก่อนที่จะอ่านบทอ่าน
5. ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านดี มักจะมีทักษะการเขียนดีด้วย ฉะนั้น การสอน การอ่านและการเขียนควรจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน
6. ภาษาพูดของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านด้วยเช่นกัน ผู้สอนควรจูงใจให้ผู้เรียนพูดออกเสียงได้ถูกต้อง เพื่อเป็นพื้นฐานของการอ่านได้อย่างถูกต้อง
7. ผู้เรียนจะเรียนรู้ในอ่านได้เร็วขึ้นและง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนทราบเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ในการอ่านบทอ่านนั้น ๆ ฉะนั้นก่อนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการอ่านใด ๆ ผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่านอย่างชัดเจน นอกจากนี้กิจกรรมที่น่าสนใจหรือท้าทายความสามารถในการอ่านบทอ่านนั้น ๆ จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจหรือท้าทายความสามารถในการอ่านบทอ่านนั้น ๆ จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการอ่านยิ่งขึ้น และจะอ่านบทอ่านอย่างมีจุดหมาย
8. การสอนการอ่านควรเน้นการอ่านเพื่อความเข้าใจอ่านเพื่อความหมายไม่ใช่อ่านออกเสียงได้ถูกต้องแต่ไม่เข้าใจความหมาย ผู้สอนอาจใช้เวลาบางส่วนในการให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงเพื่อให้งิจกรรมหลากหลาย และเพื่อตรวจสอบจังหวะและความถูกต้องในการออกเสียง ซึ่งควรให้ผู้เรียนฝึกออกเสียงทั้งเป็นกลุ่มและเดี่ยว แต่การจัดกิจกรรมในการอ่านนั้นควรกำหนดเวลาให้ผู้เรียนได้อ่านเงียบ ๆ ในใจ เพื่อ จะได้มีสมาธิในการอ่านและมุ่งประเด็นไปที่ความหมายในบทอ่าน ผู้สอนจึง

ควรกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีเวลาอ่านบทอ่านในใจเป็นระยะ ๆ ให้เคยชินเป็นนิสัยการ
จัดกิจกรรมในการอ่าน

สรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ของการอ่านและระดับความรู้ของผู้อ่าน ที่แตกต่างกัน
เป็นผลให้ผู้อ่านมีวิธีอ่านและวัตถุประสงค์แตกต่างกัน การเรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์
ของการอ่านนับเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

2.4 กิจกรรมการสอนอ่าน

การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในแต่ละขั้นตอน
การสอนอ่านสามารถเลือกได้หลายกิจกรรม ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539 : 178-184) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการสอนทักษะ
การอ่านภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจ
และ ปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ได้แก่ การคาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึง
ความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน การคาดคะเนอาจถูกหรือผิดก็ได้ การเดาความหมาย
ของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียงหรือรูปภาพแสดงท่าทาง
กิจกรรมก่อนการอ่าน มีขั้นตอนดังนี้

1.1 เตรียมเนื้อหา (Topic Warm up หรือ Contextualization)

1.2 สอนล่วงหน้า (Pre-teaching)

1.3 ศัพท์ (Vocabulary)

1.4 โครงสร้าง (Structure)

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจ
เข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่จะอ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ที่ควรจัด ได้แก่ การลำดับเรื่อง
โดยคัดเรื่องออกเป็นส่วนๆ อาจเป็นย่อหน้าหรือประโยคที่ได้แล้วให้ผู้เรียนลำดับข้อความกันเอง
กิจกรรมระหว่างการอ่าน มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างเงียบๆ โดยทราบก่อนว่า จุดมุ่งหมายใน
การอ่านคืออะไร

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความ
เข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่นำมาจัดอาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ กิจกรรมหลังการอ่าน
มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้เรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อความที่อ่าน

3.2 ผู้เรียนตรวจคำตอบ อาจให้ ผู้เรียนด้วยกันตรวจสอบความเข้าใจกันเอ
ระหว่างทำกิจกรรมหรือระหว่างครูกับผู้เรียนก็ได้

3.3 ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ต้อง ใช้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องทีอ่าน ไปทำกิจกรรม
ในรูปแบบอื่นเช่น ทักษะการพูด และการเขียนก็ได้โดย

3.3.1 ให้แสดงบทบาทสมมติ

3.3.2 ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา
เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น

3.3.3 พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทีอ่าน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควร
ตระหนักว่า หลังจากสอนขั้นตอนกิจกรรมการอ่านแต่ละตอนแล้วควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้
แสดงความสามารถของการสรุป ตีความเรื่องทีอ่านทั้งเรื่อง ยังมีสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งทีผู้สอน
ควรพิจารณานั้นคือ ในการสอนขั้นตอนการอ่านทั้ง 3 ตอนนั้น ควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียนให้ใช้ทักษะ
ภาษาอังกฤษอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียน ควบคู่กัน ไปเพื่อนำ ไปสู่เป้าหมายทีต้องการ
นั่นคือให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน โดยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนครบทุกทักษะ
ทางภาษา เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านควรคำนึงถึงขั้นตอน ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre -reading Activities) ผู้สอนอาจจัดกิจกรรมก่อนการอ่าน
เพื่อเป็นการเตรียมตัวผู้อ่าน โดยการตั้งคำถามจากหัวเรื่อง ชื่อเรื่อง รูปภาพประกอบเรื่องหรือ
ประโยคทีหนึ่งและสองของบทอ่านแล้ว ให้ผู้เรียนคาดเดา (Predict) เหตุการณ์ ตัวละคร ซึ่งอาจจะ
เกิดขึ้นในบทอ่าน ผู้สอนอาจสอนคำศัพท์ทีผู้สอนคิดว่ายากสำหรับผู้เรียนและผู้เรียนไม่สามารถ
เดาความหมายได้จากเนื้อความข้างเคียง หรือถามคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เรียนทีเกี่ยวข้องกับ
กับเรื่องทีจะอ่าน หรือให้ผู้เรียนลองตั้งคำถามโดยพิจารณาจากรูป หัวเรื่อง และประโยคแรกของบท
อ่านเป็นต้น นอกจากนี้ก่อนอ่านบทอ่าน ผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบ โดยชัดเจน
ว่าอ่านบทอ่านนี้ทำไม และอ่านแล้ว จะต้องทำกิจกรรมอะไร

2. กิจกรรมขณะการอ่าน (During – reading Activities) ขณะทีผู้เรียนกำลังอ่านบทอ่าน
นั้น ผู้สอนควรคำนึงเสมอว่า ผู้เรียนจะผ่านกระบวนการอ่านทีหลากหลาย ผู้เรียนอ่านแล้วจะต้อง
คำนึงถึงจุดประสงค์ในการอ่านอยู่เสมอเพื่ออ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย ขณะอ่านผู้เรียนจะต้องคิดตาม
หาและตีความหมายของคำและเนื้อความทีอ่าน และประเมินเนื้อหาทีอ่านกับสิ่งที่ได้เดาหรือ
คาดหมายไว้ ซึ่งอาจจะตรงกันหรือต่างกันได้ ผู้เรียนอาจจะอ่านแล้วและอ่านอีกเพื่อทำความเข้าใจ
ให้ถูกต้อง และอ่านด้วยความเร็วหลากหลายบางตอนและอาจจะอ่านเร็วบางตอนอ่านช้า จับ
ใจความสำคัญและประมวลความหมายหรือสรุปจากสิ่งทีอ่านเป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นกระบวนการ

อ่านที่เป็นประโยชน์ต่อการฝึกอ่านทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้สอนจึงควรกระตุ้นและแนะนำผู้เรียนให้คำนึงถึงขั้นตอนเหล่านี้ในการอ่าน หรือจัดให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการอ่าน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของลักษณะของบทอ่านแต่ละบท

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post – reading Activities) ผู้สอนควรจะต้องให้ผู้เรียนทราบชัดเจนถึงกิจกรรมของบทอ่านที่มอบหมายให้ทำว่า ผู้เรียนต้องทำอะไรหลังการอ่าน ทั้งนี้อาจกำหนดให้หลากหลายได้เช่น อ่านครั้งหนึ่งแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับใคร ทำอะไร ที่ไหน และอ่านครั้งที่สองเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นต้น กิจกรรมหลังการอ่านนั้นจัดได้หลายรูปแบบ เช่น อ่านแล้วเลือกข้อความที่ตรงกับข้อความในบทอ่าน อ่านแล้ววาดรูป วาดแผนที่หรือกรอกข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน หรือขีดเส้นใต้คำที่สัมพันธ์กัน เขียนคำ ข้อความ ประโยค เขียนบทสรุป ตั้งชื่อเรื่อง ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง แต่งเรื่องย่อ วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ตัวละครหรือวิธีการเขียนว่าชอบหรือไม่ เพราะอะไร หรือสรุปเรื่องนั้น ๆ เป็นต้น และไม่ว่า กิจกรรมหลังการอ่าน จะเป็นอะไร ผู้สอนควรชี้แจงให้กระจ่างก่อนให้ผู้เรียนอ่านและทำกิจกรรม

สรุปได้ว่ากิจกรรมการสอนอ่านควรจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของการสรุป ตีความเรื่องที่อ่านทั้งเรื่อง ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน โดยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนครบทุกทักษะทางภาษา เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ดังนั้น การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจะต้องนำไปใช้ใน กิจกรรมการสอนอ่าน 3 ขั้นตอน คือ กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) และ กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities)

2.5 สื่อการสอนอ่าน

สื่อการสอนอ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร สื่อการสอนมีหลากหลายตั้งแต่คำหรือข้อความสั้น ๆ ง่าย ๆ ในป้ายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไปจนถึงข้อความยาว ๆ ที่มีคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ซับซ้อนได้ด้วยการอ่านนั้น

โคเนร์ (Konare, 1994 : 36) กล่าวถึงการแบ่งชนิดของสื่อการสอนอ่านว่า “สื่อการสอนแบ่งตามรูปแบบของการพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือหรืออาจจะแบ่งตามรูปแบบของการเรียน ได้แก่ ความเรียง รายงานการวิจัย และบทความต่าง ๆ เป็นต้น” ส่วนอีแวนเจลิดู และคณะ (Evangelidou and others, 1990 : 31) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ว่า “ชนิดของสื่อการสอน ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน บทความวิชาการ ความเรียง บันทึกรประจำวัน เกร็ดความรู้ ชีวิตประวัติ บทละคร บทกวี เพลงกล่อมเด็ก ไปรษณียบัตร โทรเลข

บันทึกข้อความ หัวข้อข่าวและบทความจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร จดหมายถึง บรรณาธิการ พยากรณ์อากาศ รายการวิทยุ โทรทัศน์ บทความพิเศษ บทความวิจารณ์ คู่มือ หนังสือเรียน และคู่มือแนะนำเที่ยว”

2.5.1 เกณฑ์ในการเลือกสื่อการสอน

สำหรับเกณฑ์ในการเลือกสื่อการสอนอ่านนั้น ยุก – ชุน ลี (Yuk-chun Lee, 1995 : 323 - 325) กานี (Ghani, 1993 : 43-44) และอีแวน เจลิคู และคณะ (Evangelidou and others, 1990 : 31) มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับเกณฑ์ในการเลือกสื่อการสอนและได้เสนอแนะให้ผู้อ่านเลือกสื่อการสอนที่มีลักษณะ ดังนี้

1. เหมาะกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน
3. ควรเป็นเรื่องที่ทันสมัย
4. ควรมีลักษณะหลากหลายทั้งทางด้านเนื้อหาและรูปแบบการเขียน
5. ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียนเองหรือเป็นเรื่องที่ตรงกับ

กับความรู้เดิม (Background Knowledge) ของผู้เรียน

จากแนวคิดข้างต้นสื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านของผู้เรียนมาก ผู้สอนจะต้องรู้จักคัดเลือกสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน หากผู้สอนสามารถเลือกสื่อการสอนได้เหมาะสมกับความ ต้องการ ระดับสติปัญญา ความสนใจในการอ่าน และสอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียนก็ย่อมจะอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.2 การสร้างสื่อการสอน

สำหรับการสร้างสื่อการสอนอ่านนั้น ทังมิลเลอร์ (Miller, 1995 : 32) ยุก- ชุน ลี (Yuk-chun Lee, 1995 : 323 - 325) และซิลวา และแซนติอาโฮ (Silva and Santiaujo, 1992 : 36) ได้เสนอแนะการสร้างสื่อการสอน ดังต่อไปนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1995 : 32) ได้เสนอแนะให้ผู้สร้างสื่อการสอนขึ้นมาใช้กับผู้เรียนของตน โดยให้เหตุผล ดังนี้

1. สื่อที่สร้างขึ้นเองจะมีบริบททางสังคมในท้องถิ่นของผู้เรียนเพื่อที่ผู้เรียนจะได้ไม่ประสบกับปัญหาด้านบริบททางสังคมอื่น ๆ ที่ผู้เรียน ไม่คุ้นเคย
2. สื่อที่สร้างขึ้นเองนั้นผู้สอนสามารถจัดทำให้ทันสมัยอยู่เสมอได้

3. สื่อที่สร้างขึ้นเองย่อมเหมาะกับสภาพผู้เรียนเพราะผู้สอนสร้างขึ้นเพื่อผู้เรียนกลุ่มนั้น ๆ โดยเฉพาะ

ยุก – ชุน ลี (Yuk-chun Lee, 1995 : 323 - 325) ได้ให้คำแนะนำกิจกรรมที่ใช้ในการใช้สื่อการอ่านแก่ผู้สอน ดังนี้

1. การสื่อสารในสถานการณ์จริงจำเป็นต้องอาศัยทักษะมากกว่าหนึ่งทักษะ การสร้างแบบฝึกหัดแบบทักษะสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น
2. กำหนดบริบทต่าง ๆ ทางภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะอ่านในลักษณะที่เป็นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง เป็นธรรมชาติ และมีความหมาย
3. กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนปฏิบัติควรมีมากพอสมควร ลักษณะของกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนปฏิบัติควรเป็นกิจกรรมที่จะพัฒนาความสามารถทางภาษาที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนฝึก
4. เนื้อหาในกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนปฏิบัติควรสอดคล้องกับสื่อการอ่านที่เลือกมาเพื่อที่ผู้เรียนจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม
5. กิจกรรมทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมก่อนการอ่าน ระหว่างอ่าน หรือหลังอ่านต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ทักษะอ่านและความสนใจของผู้เรียน

ซิลวา และแซนติอาโฮ (Silva and Santiaujo, 1992 : 36) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการสร้างสื่อการอ่านสำหรับผู้เรียน ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ในการอ่าน
2. คัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมจากสื่อต่างๆ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร และหนังสือต่าง ๆ
3. สร้างแบบฝึกหัดจากบทอ่านแต่ละบท โดยยึดหลักการอ่าน โครงสร้างภาษา จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าการสร้างสื่อการอ่าน ต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน หากผู้สอนสามารถเลือกสื่อการอ่านได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการ ระดับสติปัญญา ความสนใจในการอ่าน และสอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียน ก็ย่อมจะอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสื่อที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสื่อสารในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้ และต้องเป็นสื่อที่ทำให้ผู้เรียนฝึกทักษะ ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การวัดและประเมินทักษะการอ่าน

กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 134-135) ได้เสนอเทคนิคแนวทางการประเมินผลในทักษะการอ่านภาษา ไว้ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง การทดสอบการอ่านออกเสียงในภาษาที่สองจะกระทำได้ที่ ต่อเมื่อนักเรียนสามารถพูดภาษาที่สองได้แล้ว

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการทดสอบการรับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ วารสาร ประกาศ โฆษณา ตารางเวลารถไฟ จดหมาย ฯลฯ กิจกรรมการทดสอบทักษะการอ่าน จำแนกได้ ดังนี้

2.1 กิจกรรมที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เข้าสอบได้อ่านข้อความที่มีความยาวตาม ความเหมาะสมที่เป็นงานเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น บทความจากหนังสือพิมพ์และวารสารรายงาน ต่าง ๆ ข่าว สภาพดินฟ้าอากาศ คำอธิบาย วิธีการจากแผ่นพับ คำบรรยายสถานที่ ประเพณี บุคคล บทคัดจากหนังสือวิชาการ จดหมาย ภาพชุดพร้อมกับคำบรรยายภาพ หรือภาพเหตุการณ์ พร้อมกับคำบรรยาย กราฟ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ ฯลฯ

2.2 กิจกรรมที่เป็นตัวสนองตอบผู้เข้าสอบจะต้องใช้ความสามารถด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ศัพท์ สำนวน และไวยากรณ์ ประกอบกับความสามารถที่ได้จาก โครงสร้างความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มากับการใช้ภาษา กลวิธีในการหาความหมายจากการ ใช้บริบททางภาษาและอภิปัญญาที่เอื้อต่อความสามารถทางภาษา มาใช้ร่วมกับความสามารถคาดเดา เกี่ยว กับความหมายของสารที่รับ ได้ด้วยการเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่ให้ โยงลูกศร ลากเส้น วาด ภาพ จัดเส้นใต้ จับคู่ เรียงลำดับข้อความใหม่หรือเติมคำหรือข้อความให้ถูกต้องและเหมาะสม ได้ ใจความ ฯลฯ

ฐปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549 : 189 - 190) ได้เสนอลักษณะการประเมินทักษะการ อ่านไว้ ดังนี้

1. การประเมินความรู้ด้านคำศัพท์

5 = รู้คำศัพท์ทั้งหมด

4 = รู้คำศัพท์เกือบทั้งหมดและคำที่ไม่รู้จักก็ไม่มีผลต่อความเข้าใจบทอ่าน

3 = ไม่รู้ความหมายคำสำคัญบางคำที่มีผลต่อความเข้าใจบทอ่าน

2 = ไม่รู้คำศัพท์มากจึงไม่ค่อยเข้าใจบทอ่าน

1 = แทบไม่รู้คำศัพท์จึงเข้าใจบทอ่านน้อยมาก

2. จำเครื่องหมายเชื่อมข้อความ การปะติดปะต่อเรื่องและความสามารถในการเข้าใจ อารมณ์ของผู้เขียน เช่น ให้ผู้เรียนอ่านพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ อ่านเพื่อย่อความ การใช้พจนานุกรม การอ่านจดหมายที่เขียนด้วยลายมือ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินทักษะการอ่านอาจจะเป็นการประเมินจาก การอ่านออกเสียงหรือการประเมินจากการอ่านเพื่อจับใจความเพื่อทดสอบการรับข้อมูลจากสื่อหรือ

กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่าน ซึ่งจะต้องมีกิจกรรมที่ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน และประเมินจากการใช้ความสามารถด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ศัพท์ สำนวน และไวยากรณ์ ประกอบกับความสามารถรวมที่ได้จากโครงสร้างความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มากับการใช้ภาษา กลวิธีในการหาความหมายจากการใช้บริบททางภาษาและอภิปัญญาที่เอื้อต่อความสามารถทางภาษา มาใช้ร่วมกับความสามารถคาดเดาเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสม การประเมินจากความรู้ด้านคำศัพท์หรือจำเครื่องหมายเชื่อมโยงข้อความ การประติดประต่อเรื่องและความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ของผู้เขียน

2.7 การอ่านเพื่อความเข้าใจ

2.7.1 ประเภทของความเข้าใจ

ความเข้าใจ จะทำให้เข้าใจความหมายที่สำคัญๆ ในเรื่องที่ต่างๆ ได้ดี ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์

สมุทร เช่นเชาวนิช (2542 : 73) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความเข้าใจแบบทันที (Receptive Comprehension) เป็นความเข้าใจที่ต้องอาศัยการรู้ความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ที่ผู้เขียนใช้เป็นส่วนใหญ่ ต้องรู้คำศัพท์ต่างๆ มากพอ จะต้องเข้าใจความหมายที่สำคัญๆ ของสำนวนและประโยคต่างๆ ที่ผู้เขียนใช้ขณะที่อ่านต้องมีสมาธิแน่นแน่ว จึงจะเข้าใจสิ่งที่อ่านได้โดยตลอด

2. ความเข้าใจแบบไตร่ตรอง (Reflective Comprehension) คือความเข้าใจที่ต้องอาศัยความรู้ที่ทักษะ และความสามารถในหลายๆ ด้านเป็นหลักใหญ่ เพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นเครื่องช่วยทำให้ความเข้าใจต่างๆ ได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมาย (Purposes) ของผู้เขียนว่าต้องการจะให้ ความเพลิดเพลิน อธิบาย ชี้แจง สั่งสอนหรือชักจูง นอกจากนี้จะต้องสามารถพิจารณาและไตร่ตรองข้อสรุป (Conclusion) ให้เป็นไปตามความนึกคิดที่ผู้เขียนต้องการ ความเข้าใจแบบนี้จะต้องพึงเหตุผล อาศัยการเปรียบเทียบระหว่างประสบการณ์ต่างๆ หรือสิ่งที่ได้เคยพบเห็นมาแล้วในชีวิตเป็นสำคัญ

2.7.2 องค์ประกอบของความเข้าใจ

ความเข้าใจในการอ่าน จะทำให้ผู้อ่านได้สาระสำคัญของเรื่อง สามารถลำดับเหตุการณ์และลำดับความคิดได้ว่าใจความใดสำคัญหลัก ใจความใดสำคัญรอง

สมุทร เช่นเชาวนิช (2542 : 74) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจมีองค์ประกอบที่สำคัญๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. สามารถจดจำเรื่องราวส่วนใหญ่ที่อ่านมาแล้วได้ เมื่อถึงคราวจำเป็นที่

ต้องการจะใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงถึงก็ทำได้ยาก

2. สามารถจับใจความสำคัญได้ สามารถแยกแยะหรือระบุประเด็นหลัก ออกจากประเด็นย่อยที่ไม่จำเป็นหรือไม่สำคัญมากนักได้ สามารถประเมินได้ว่าอะไรบ้างที่ควรจะ สนใจเป็นพิเศษ หรือตัดทิ้งไปได้

2.1 สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องราวหรือข้อคิดเห็นที่อ่านมาแล้วได้ว่ามี นัยสำคัญหรือลึกซึ้งมากน้อยเพียงใด

2.2 สามารถสรุปลงความเห็นจากสิ่งที่ได้อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผลและน่าเชื่อถือ

2.3 สามารถใช้วิจารณ์ญาณของตนพิจารณาไตร่ตรองข้อสรุป หรือการ อ้างอิงต่างๆของผู้เขียนได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ ไม่ลำเอียง

2.4 สามารถถ่ายโอนหรือประสมประสานความรู้ที่ได้จากการอ่านกับ ประสบการณ์อื่นๆได้อย่างเหมาะสมตามกาลและเทศะ

2.7.3 ทักษะพื้นฐานของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 67) ถึง ความสามารถในการอ่านว่า ความสามารถในการอ่านย่อมขึ้นอยู่กับทักษะพื้นฐานต่อไปนี้

1. การเข้าใจความหมายของคำ (Word Meanings) เป็นพื้นฐาน

สำคัญของความเข้าใจในการอ่าน ถ้าผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ชัดเจน และกว้างขวาง ย่อมจะทำให้เข้าใจประโยคและเรื่องราวที่อ่านได้ดี

2. การเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ (Thought Units) เด็กจะต้อง

อ่านหน่วยความคิด คือ แบ่งกลุ่มคำให้ได้ความหมายของคำที่มีความต่อเนื่องเป็นกลุ่มๆ แทนการ อ่านทีละคำ เพราะการอ่านทีละคำจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการอ่านทีละประโยค

3. การเข้าใจประโยค (Sentence Comprehension) นอกจากผู้เรียนจะเข้าใจ

ความหมายของกลุ่มคำและคำแล้วต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำ กลุ่มคำ และกลุ่มคำใน ประโยคด้วย

4. การเข้าใจอนุเขต (Paragraph Comprehension) ผู้เรียนจะเข้าใจ

อนุเขตได้ดีก็ต่อเมื่อมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคในอนุเขต การทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคนั้นค่อนข้างยาก แต่ถ้าผู้เรียนขาดความสามารถด้านนี้แล้ว จะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

5. การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเจต (Comprehension of Larger Units)

ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่ยาวขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถจัดลำดับความคิดของเรื่อง ที่อ่านได้ และจะต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอนุเจตด้วย

ทักษะพื้นฐานทั้งหมดจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือ ผู้อ่านจะเข้าใจเรื่อง ที่อ่านได้ก็ต่อเมื่อ ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำและกลุ่มคำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการเข้าใจ ประโยค การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคก็ทำให้เข้าใจอนุเจตและการเข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างอนุเจตก็จะทำให้เข้าใจเรื่อง ที่อ่านทั้งหมด

2.7.4 การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียน เห็นคุณค่า และความสำคัญของการอ่าน โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่ กำหนด โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอนๆ ตามเนื้อเรื่องนั้น

บันลือ พฤษะวัน (2530 : 29-35) กล่าวถึงการอ่านเพื่อความเข้าใจว่า เป็นการอ่านเรื่องเพื่อต้องการทราบว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร สำคัญตรงไหน และมี ความหมายอย่างไร

กล่าวโดยสรุป การสอนทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ครูต้องพยายามสร้าง ความสนใจให้นักเรียน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยฝึกให้นักเรียน อ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่กำหนดให้ การบอกรายละเอียด การจัดลำดับเหตุการณ์ การบอก ถึงเหตุผล โดยครูต้องตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอนๆตามเรื่องนั้นๆ

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning : CL) นั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยได้ทำการศึกษาด้านความหมายของการ เรียนรู้แบบร่วมมือ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดเบื้องต้นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลักในการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของ “การเรียนรู้แบบร่วมมือ” (Cooperative Learning)

มีผู้ให้คำจำกัดความของการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน หลายท่านดังต่อไปนี้

สลาวิน (Slavin, 1990 : 8) กล่าวว่า การเรียนรู้เทคนิคกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ เป็น วิธีการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัว และศักยภาพในตนเองร่วมมือกัน

แก้ปัญหาต่างๆ โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มตระหนักว่า แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมกัน

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1987 : 15 อ้างถึงใน พรพรรณศรีมีเงาธรรมสาร, 2533 : 35-37) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่างกันผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกันและรับผิดชอบการทำงานของตนเองต่างๆ กับรับผิดชอบการทำงานของกลุ่ม ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกัน “อยู่ด้วยกันและตายด้วยกัน” “ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน แบ่งข้อมูล อุปกรณ์ระหว่างสมาชิก
2. สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction) อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกันที่ได้รับมอบหมายจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การที่แต่ละคนได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ
4. นอกจากจะชมเชยผู้ที่ได้คะแนนหรือกลุ่มที่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นแล้วควรชมเชยบุคคลหรือกลุ่มที่ได้บรรลุผลในระดับสูง เช่น ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 80-100

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 122-123) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกัน ในการเรียนรู้ครูจะเป็นผู้เริ่มต้นในการสอนบทเรียน จากนั้นให้นักเรียนในกลุ่มทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ซึ่งคนเก่งที่สุดในกลุ่มจะคอยเป็นผู้ชี้แนะเพื่อนในขั้นตอนสุดท้ายจะมีการหาค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม กลุ่มใดที่ทำคะแนนได้ดีขึ้นก็จะได้รับคำชมเชยจากครู ส่วนกลุ่มใดที่ไม่สามารถทำคะแนนได้ดีขึ้นจะได้รับการชี้แนะจากครู

กรมวิชาการ (2545 : 126) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อให้ตนเองและสมาชิกในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดหรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรม นั่นคือ ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในลักษณะเป็นประชาธิปไตยและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สุวิทย์-อรัญญิก มุลคำ (2546 : 134-136) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน

มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายของนักการศึกษาหลายท่านดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนกลุ่ม โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันช่วยเหลือกันทำงานจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยถือเอาความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของทุกคน

3.2. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

ทิสนา เขมมณี (2545 : 202) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจต่อการเรียนมากขึ้นซึ่งสามารถส่งผล ดังนี้

3.1.1 มุ่งช่วยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ

3.1.2 มุ่งช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาและอื่นๆ

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ อภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 121) ได้กล่าวว่า ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ได้ฝึกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

2. เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการคิดค้นคว้า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การตั้งคำถาม ตอบคำถาม การใช้ภาษา การพูด ฯลฯ

3. เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ การยอมรับกันและกัน การไว้วางใจ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ฯลฯ

3.3 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994 : 31) ได้สรุปว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependent) หมายถึง การพึ่งพากันในทางบวก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การพึ่งพากันเชิงผลลัพธ์ คือการพึ่งพากัน ในด้านการได้รับผลประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน ซึ่งความสำเร็จของกลุ่มอาจจะเป็น ผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม ในการสร้างการพึ่งพากันในเชิงผลลัพธ์ได้คั้นั้น ต้อง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน จึงจะเกิดแรงจูงใจให้ ผู้เรียนมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ และการพึ่งพาใน เชิงวิธีการ คือ การพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตาม เป้าหมาย ซึ่งต้องสร้างสภาพการณ์ให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มได้รับรู้ว่าตนเองมีความสำคัญต่อ ความสำเร็จของกลุ่ม ในการสร้างสภาพการพึ่งพากันในเชิงวิธีการ มีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การทำให้เกิดการพึ่งพาทรัพยากรหรือข้อมูล (Resource Interdependence) คือ แต่ละบุคคลจะมีข้อมูลความรู้เพียงบางส่วนที่เป็นประโยชน์ต่องานของกลุ่ม ทุกคนต้องนำ ข้อมูลมารวมกันจึงจะทำให้งานสำเร็จได้ในลักษณะที่เป็นการให้งานหรืออุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำ หรือใช้ร่วมกัน

1.2 ทำให้เกิดการพึ่งพาเชิงบทบาทของสมาชิก (Role Interdependence) คือ การกำหนดบทบาทของการทำงานให้แต่ละบุคคลในกลุ่ม

1.3 การทำให้เกิดการพึ่งพาเชิงภาระงาน (Task Interdependence) คือ แบ่ง งานให้แต่ละบุคคลในกลุ่มมีทักษะที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าสมาชิกคนใดคนหนึ่งทำงานของตนไม่เสร็จจะ ทำให้สมาชิกคนอื่นไม่สามารถทำงานในส่วนที่ต่อเนื่องได้

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (Face-to-Face Promotive Interdependence) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน มีการติดต่อสัมพันธ์ กัน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ การ รับฟังเหตุผลของสมาชิกในกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างสมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกภายในกลุ่ม จะก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เป็น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกันทางสังคม จากการช่วยเหลือสนับสนุนกัน การ เรียนรู้เหตุผลของกันและกัน ทำให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตนเองจากการ ตอบสนองทางวาจาและท่าทางของเพื่อนสมาชิก ซึ่งจะช่วยให้รู้จักเพื่อนสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น ส่งผล ให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถ ต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนสมาชิก ให้ความสำคัญ

เกี่ยวกับความสามารถและความรู้ที่แต่ละคนจะได้รับ มีการตรวจสอบเพื่อความแน่ใจว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือไม่ โดยประเมินผลงานของสมาชิกแต่ละคนซึ่งรวมกันเป็นผลงานของกลุ่ม ให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งกลุ่มและรายบุคคล ให้สมาชิกทุกคนรายงานหรือมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึง ตรวจสอบผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหลังจบบทเรียนเพื่อเป็นการประกันว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบทุกอย่างร่วมกับกลุ่ม ทั้งนี้สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีความมั่นใจและพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small Group Skills) หมายถึง การมีทักษะทางสังคม (Social Skill) เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คือ มีความเป็นผู้นำ รู้จักตัดสินใจ สามารถสร้างความไว้วางใจ รู้จักติดต่อสื่อสารและสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงานร่วมกันที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จ

5. กระบวนการทำงานของกลุ่ม (Group Processing) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม โดยผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด มีความร่วมมือทั้งด้านความคิด การทำงานและความรับผิดชอบร่วมกันจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ การที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายนั้น กลุ่มต้องมีหัวหน้าที่ดี สมาชิกที่ดี และกระบวนการทำงานที่ดี นั่นคือมีการเข้าใจในเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ในกระบวนการนี้สิ่งที่สำคัญ คือ การประเมินทั้งในส่วนที่เป็นวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม โดยเน้นการประเมินคะแนนของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มมาเป็นคะแนนกลุ่มเพื่อตัดสินความสำเร็จของกลุ่มด้วย ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม ประเมินหัวหน้าและประเมินสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกระบวนการกลุ่มที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่มได้

ส่วน ทิศนา แจมมณี (2547 : 144) ได้เสนอแนวคิดว่ากระบวนการกลุ่มมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์/ทำงาน/ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์
2. ผู้เรียนมีการฝึก/ชี้แนะ/สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดี
3. ผู้เรียนมีการวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่เรียนและกระบวนการทำงานร่วมกัน
4. ผู้สอนมีการวิเคราะห์และประเมินผลการเรียน ทั้งด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการกลุ่ม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 122) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม ดังข้อต่อไปนี้

1. มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Inter-dependence) หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนรับความสำเร็จร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ทุกคนทั่วกัน ทุกคนมีความรู้ดีกว่างานจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to Face Promotive Interaction) หมายถึง สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายความรู้แก่กัน ถามคำถาม ตอบคำถามกันและกัน ด้วยความรู้สึที่ดีต่อกัน
3. มีการตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องตรวจสอบว่า สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เช่น การสุ่มถามสมาชิกในกลุ่ม สังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่ม ให้ผู้เรียนอธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เพื่อนฟัง ทดสอบรายบุคคล เป็นต้น
4. มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันทำงานและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Groups Skills) ผู้เรียนควรได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการสื่อสาร การยอมรับและช่วยเหลือกัน การวิจารณ์ความคิดเห็น โดยไม่วิจารณ์บุคคล การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือ และการเอาใจใส่ต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น
5. มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group Process) สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม ต้องสามารถประเมินการทำงานของกลุ่มได้ว่า ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด ต้องแก้ไขปัญหาที่ใดและอย่างไรเพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม เป็นการฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการ

จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นมีองค์ประกอบ 5 ประการด้วยกันคือ 1.มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกแต่ละคนมีเป้าหมายในการทำงานกลุ่มร่วมกัน ซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม 2. มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการให้สมาชิกได้ร่วมกันทำงานกลุ่มกันอย่างใกล้ชิด โดยการเสนอและแสดงความคิดเห็นกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยความรู้สึที่ดีต่อกัน 3. มีความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน หมายความว่า สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคนจะต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล 4. มีการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มย่อย ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็น

ทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เพื่อให้นักเรียนจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. มีการใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือ วิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนปฏิบัติงานและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

จากขั้นตอนและวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า

ถ้าผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปราย สงสัยใฝ่รู้ แสดงข้อคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สร้างความรู้ด้วยตนเอง สร้างสรรค์ผลงานตามความสนใจ อีกทั้งช่วยพัฒนาความเชื่อมั่น พัฒนาการคิด เกิดเจตคติที่ดีในการเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิก ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกัน ฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขึ้น ส่งเสริมทักษะทางสังคม ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น

3.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

นักการศึกษาได้พัฒนารูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ (กรมวิชาการ, 2545 : 117-119 และ สุคนธ์ สนิธพานนท์, 2545 : 30 -45) ดังนี้

1. เทคนิคคิดและคุยกัน (Think-Pair-Share) เพื่อนเรียน (Partners) และ ผลัดกันพูด (Say and Switch) ทั้ง 3 รูปแบบ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือให้ผู้เรียนจับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นหรือสถานการณ์ หรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิรวบยอดที่กำหนดให้
2. เทคนิคกิจกรรมโต๊ะกลม (Round Table) เป็นรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนที่มีจำนวนมากกว่า 2 คน ขึ้นไป และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มเล่าหรือเขียนความคิดเห็นของตน เล่าประสบการณ์ ความรู้ สิ่งที่คุณกำลังศึกษาหรือสิ่งที่กำหนดให้ โดยเวียนไปด้านใดด้านหนึ่งจนครบทุกคน
3. เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pairs Check) มุมสนทนา ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) เป็นรูปแบบการสอนที่มีลักษณะคล้ายคลึงคือ เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4-6 คน โดยผู้เรียนในแต่ละกลุ่มต้องคละเพศ และสามารถให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้ไขทงปัญหา หรือทำแบบฝึกหัด เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มย่อยสามารถ ตอบปัญหา

หรือแก้โจทย์ปัญหาได้แล้ว ก็เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนหรือตรวจสอบคำตอบกับผู้เรียนในกลุ่มอื่น หรือครูผู้สอนอาจสุ่มเรียกผู้เรียนให้ตอบ

4. เทคนิคการสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three-Steps Interview)

เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มย่อยที่มีสมาชิก จำนวน 3-4 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 นักเรียนจับกลุ่มกัน ในกรณีที่กลุ่มมีสมาชิก 3 คน ให้ผู้เรียนคนที่ 1 เป็นผู้สัมภาษณ์โดยถามคำถามที่ครูผู้สอนตั้งหรือผู้เรียนเป็นผู้ตั้งเอง ผู้เรียนคนที่ 2 เป็นผู้ตอบ และผู้เรียนคนที่ 3 เป็นผู้จดประเด็นอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น ในกรณีที่กลุ่มมีสมาชิก 4 คนภายในกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ โดยมีการสัมภาษณ์และตอบคำถามไปพร้อมๆกันทั้ง 2 คู่ ผู้เรียนคนที่เป็นผู้ตั้งคำถาม จะเป็นผู้จดประเด็นอภิปรายหรือความคิดเห็นในขณะที่ผู้เรียนอีกคนหนึ่งตอบ

4.2 หลังจากการสัมภาษณ์หรืออภิปรายตามหัวข้อจบลงเรื่องหนึ่งผู้เรียนแต่ละกลุ่มย่อยจะสลับบทบาทกันในการสัมภาษณ์หรือสนทนาหัวข้ออื่นๆ

4.3 เมื่อมีการสัมภาษณ์หรืออภิปรายครบทุกหัวข้อแล้ว ผู้เรียนแต่ละกลุ่มย่อยผลัดกันเล่าสิ่งที่ตนได้รู้ให้กลุ่มทราบ

5. เทคนิคการแบ่งปันความสำเร็จ STAD (Student Teams Achievement Divisions)

เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สมาชิกในกลุ่ม 4 คน มีระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูผู้สอนกำหนดบทเรียนและการทำงานกลุ่มแล้วจึงสอนบทเรียนให้ผู้เรียนทั้งชั้นจากนั้นให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนด ผู้เรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยการตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำส่งครูผู้สอน การสอบต่างคนต่างทำข้อสอบ แล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูผู้สอนจัดลำดับคะแนนของกลุ่มแล้วปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

6. เทคนิคการแข่งขันเป็นทีม (TGT : Team Games Tournament) จัดกลุ่ม

เช่นเดียวกับ STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์ แต่ละทีมที่มีความสามารถเท่าเทียมกันจะแข่งขันตอบปัญหา มีการจัดกลุ่มใหญ่ทุกสัปดาห์ โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

7. เทคนิคร่วมมือกันเป็นกลุ่ม TAI (Team Assisted Individualization) เป็นการ

จัดการเรียนการสอนที่สมาชิกของกลุ่ม 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ครูผู้สอนเลือกผู้เรียนที่มีระดับความรู้เดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอน ความยากง่ายของเนื้อหาที่สอนแตกต่างกัน ทุกคนสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน มีการให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

8. เทคนิค CIRC (Cooperative – Integrated Reading and Composition) ใช้

สำหรับการอ่านเขียน และทักษะอื่นๆทางภาษา สมาชิกในกลุ่ม 4 คน มีความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คนก็เท่ากัน แต่ระดับความรู้ต่างจาก 2 คนแรก ครูผู้สอนเลือกคู่ที่มีความรู้เท่ากันจากกลุ่มมา

สอน ให้กลับเข้ากลุ่มแล้วเรียกคู่ถัดไปจากทุกกลุ่มมาสอน คณะเนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

9. เทคนิคการต่อเรื่องราว Jigsaw เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาที่กำหนดให้ สมาชิกแต่ละคนจะถูกกำหนดโดยกลุ่มให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะไปทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่นๆที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่เหมือนกัน หลังจากที่คุณศึกษาเนื้อหานั้นจนเข้าใจแล้วจึงกลับเข้ากลุ่มเดิม แล้วเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้สมาชิกคนอื่นๆในกลุ่มฟังโดยเรียงลำดับเรื่องราว เสร็จแล้วให้สมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกัน ครูผู้สอนอาจเตรียมข้อสอบเกี่ยวกับบทเรียนนั้นไว้ทดสอบ ความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียนเทคนิควิธีการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

10. เทคนิคกลุ่มสืบค้น (GI : Group Investigation) เป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่จัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่อเตรียมทำงานหรือทำโครงการที่ผู้สอนมอบหมายเทคนิคนี้เหมาะสำหรับการฝึกผู้เรียนให้รู้จักสืบค้นความรู้หรือการวางแผนสืบสวนเพื่อแก้ปัญหา หรือการหาคำตอบในประเด็นที่สนใจ ก่อนการดำเนินกิจกรรมผู้สอนควรฝึกทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ตลอดจนทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เรียนก่อน

11. เทคนิคคู่คิดสี่สหาย (Think-Pair-Square) เป็นเทคนิคที่ผู้สอนตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนอาจจะทำเป็น ใบงานหรือแบบฝึกหัดก็ได้ ให้ผู้เรียนแต่ละคนตอบคำถามหรือตอบปัญหาด้วยตนเองก่อน แล้วจับคู่กับเพื่อนนำคำตอบไปผลัดกันอภิปรายกับเพื่อน ต่อจากนั้นไปจับคู่กัน 2 คู่ รวมเป็น 4 คน ผู้เรียนทั้ง 4 คน ผลัดกันอธิบายคำตอบด้วยความมั่นใจ

12. เทคนิคพร้อมกันคิด (NHT : Numbered Heads Together) เหมาะสมกับการทบทวนความรู้ หรือตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ ผู้สอนใช้คำถาม ถามผู้เรียน และให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบ และผู้สอนสุ่มเรียกสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมาตอบคำถาม

13. เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง (RD: Round Robin) เป็นเทคนิคที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ผลัดกันเล่าประสบการณ์ ความรู้ที่ตนเองได้ศึกษามา ตลอดจนสิ่งที่ตนประทับใจให้แก่เพื่อนๆ ในกลุ่มฟังทีละคน หรืออาจจะเป็นเรื่องที่สมาชิกในกลุ่มต้องการจะเสนอแนะแสดงความคิดเห็น แนะนำตนเอง พูดถึงส่วนดีของเพื่อน ยกตัวอย่างการกระทำของบุคคลที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนไปแล้วหรือที่กำลังจะเรียน เป็นต้น โดยสมาชิกทุกคนได้ใช้เวลาในการเล่าเท่าๆ กัน หรือใกล้เคียงกัน ซึ่งจะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนมีความรู้และเทคนิคการเล่าเรื่องเป็นอย่างดี

14. เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (LT: Learning Together) เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนช่วยกันทำงาน โดยมีการแบ่งหน้าที่กัน โดยแต่ละคนจะมีโอกาสได้ทำหน้าที่ที่แบ่งกันนั้นทุกหน้าที่เป็นจำนวนเท่าๆ กัน ถือว่าผลงานที่ทำร่วมกันนั้นสมาชิกทุกคนยอมรับและเข้าใจแบบฝึกหรืองานชิ้นนั้น หลังจากนั้นจะมีการตรวจคำตอบ ซึ่งผู้สอนจะเป็นคนตรวจหรืออาจจะให้กลุ่มอื่นเป็นผู้ตรวจ โดยผลัดกันตรวจหรืออาจจะหมุนเวียนกัน

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีหลายรูปแบบแต่เทคนิควิธีการสอนที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่

1. เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (LT : Learning Together)

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน แอล.ที (L.T) “L.T” มาจากคำว่า “Learning Together” ซึ่งมีกระบวนการที่ง่ายไม่ซับซ้อน

1.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

1.2 กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาพร้อมกัน โดยกำหนดให้แต่ละคน

มีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น

สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง

สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจคำตอบ

1.3 กลุ่มสรุปคำตอบร่วมกัน และส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานกลุ่ม

1.4 ผลงานกลุ่มได้คะแนนเท่าไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นได้คะแนนนั้น

เท่ากันทุกคน

2. เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw)

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบเทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw) มีดังนี้

2.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

2.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเสมือนได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

2.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายไปพร้อมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกันตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ขึ้นมา และร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระสำคัญนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

2.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มบ้านของเราแต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเช่นนี้ สมาชิกทุกคนจะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

2.5 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบแต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มของเรารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด ได้รับรางวัล

3. เทคนิค CIRC (Cooperative – Integrated Reading and Composition)

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบเทคนิค ซี.ไอ.อาร์.ซี (CIRC) รูปแบบ “CIRC” หรือ “Cooperative – Integrated Reading and Composition” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียน โดยเฉพาะ รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือกิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจและการบูรณาการภาษากับการเรียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจับคู่ 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบเรียนรู้อ่านร่วมกัน

3.2 ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับ ทีมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่างๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนน 90 % ขึ้นไป จะได้รับประกาศนียบัตร เป็น “ซูเปอร์ทีม” หากได้รับคะแนนตั้งแต่ 80-89 % ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา

3.3 ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจกวัสดุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ๆ ทบทวนคำศัพท์เก่าๆ ต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่จะอ่าน แล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟังและช่วยกันแก้จุดบกพร่อง หรือครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหา หรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น

3.4 หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่จะอ่าน โดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่างๆในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น

3.5 นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม

3.6 นักเรียนได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล

3.7 นักเรียนได้รับชุดการเรียนการสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อ

การเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนช่วยกันวางแผนเขียนเรื่อง ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและ
ในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา

3.8 นักเรียนได้รับการบ้านให้เลือกอ่านหนังสือที่สนใจ และเขียนรายงาน
เรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน
โดยมีฟอร์มการตรวจสอบให้

เนื่องจากหากนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3 รูปแบบดังกล่าวข้างต้น
เป็นเครื่องมือที่น่าจะเหมาะกับการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ (Siriwan, 2008 : 115-116)
และทิสนา แคมณี (2545 : 202-207) ได้กล่าวไว้ และผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีความเหมาะสมกับภูมิ
หลังและความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน โศกล่ามพิทยาคม อำเภอจตุรพักตรพิมาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกันมี
ความสนใจและเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

3.5 แนวคิดเบื้องต้นของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

บอริช (Borich. 1992 : 325-326) ได้กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า
มีแนวคิดซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อดังต่อไปนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนมากกว่าการเรียน
รายบุคคลหรือการ ความสามัคคีในกลุ่ม
2. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะเรียนรู้จากกันและกัน
3. การปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม นอกจากจะพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่
เรียนแล้วยังพัฒนาทักษะทางสังคม สติปัญญา และเพิ่มพูนการเรียนรู้มากกว่าการเรียนการสอน
รายบุคคล
4. การร่วมมือกันเรียนรู้จะเพิ่มพูนความรู้สึกในทางบวกต่อกันและกันระหว่าง
สมาชิกในกลุ่ม ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและห่างเหิน ในทางตรงกันข้ามจะสร้างความสัมพันธ์และ
ความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่น
5. การร่วมมือกันเรียนรู้จะพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง รู้จักตนเองมาก
ขึ้น ตลอดจนการตระหนักว่าตนเองได้รับการยอมรับและเอาใจใส่จากสมาชิกอื่นในกลุ่ม
6. ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
จากงานที่กำหนดให้กลุ่มรับผิดชอบ
7. ทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่างๆ สามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้เพื่อประสิทธิภาพ
ของการทำงานร่วมกัน

3.6 หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

สลาวิน (1990 : 8) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือว่ามีหลักในการจัดกิจกรรมที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ 3 ประการ

1. รางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องตั้งเป้าหมายหรือรางวัลไว้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้นและพยายามปรับพฤติกรรมของตนเพื่อความสำเร็จของกลุ่มรางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของ ประกาศนียบัตร คำชมเชย การเชิดชูเกียรติ

2. ความหมายของแต่ละบุคคลในกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้อยู่ในรูปกลุ่ม แต่ต้องมีขั้นตอนที่สามารถบอกถึงความสามารถของสมาชิกแต่ละคนได้ว่าเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงใดในการเรียนแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาที่เรียนเป้าหมายของกลุ่มจะประสบผลสำเร็จลงได้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของคนในกลุ่มและสมาชิกทุกคนต้องเข้าใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ

3. สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสในการช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มของตนเองให้ผ่านกิจกรรมไปได้เท่าเทียมกัน ทั้งคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันนั้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มสมาชิกในกลุ่มช่วยกันเรียน นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคมดีขึ้น ส่วนขั้นตอนการเตรียมกิจกรรมเพื่อบรรลุตามหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนรู้ร่วมมือกันควรมีขั้นตอนการเตรียมกิจกรรม ดังนี้

1. การกำหนดนักเรียนเข้ากลุ่ม การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม หนึ่งกลุ่มจะมีสมาชิกประมาณ 4 คน โดยที่สมาชิกประกอบด้วยคนเก่งที่สุด 1 คน คนอ่อนที่สุด 1 คน และคนเรียนปานกลาง 2 คน

2. ครูนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้นในขั้นแรกจะเป็นการสอนเนื้อหาสาระโดยใช้สื่อต่างๆ ประกอบการสอน ซึ่งกระทำโดยครูผู้สอนซึ่งกระทำโดยครูผู้สอน จากนั้นผู้เรียนจะได้ปรึกษาหารืออภิปรายความรู้ให้แก่กัน หากมีสมาชิกในกลุ่มคนใดยังไม่เข้าใจเนื้อหาที่ครูได้เสนอไปแล้ว ครูจะทำการทดสอบวัดความก้าวหน้าของกลุ่มจากความสามารถของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

3. การศึกษากลุ่มย่อยในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4 คน โดยที่สมาชิกของกลุ่มจะละความสามารถและเพศ ผู้เรียนต้องพยายามศึกษาเนื้อหาในชองกิจกรรมของคนให้

เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง และต้องช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่มในการทำความเข้าใจกิจกรรม หรือเนื้อหาที่
 เขาติศึกษาด้วยสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนประกอบด้วย บัตรงาน บัตรกิจกรรม และบัตรเฉลย
 พฤติกรรมและบทบาทของสมาชิกในกลุ่มควรมีลักษณะ ดังนี้

1. นักเรียนจะต้องช่วยเหลือให้เพื่อนในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหาหรือสื่ออย่างถ่องแท้
2. ไม่มีใครที่จะเรียนเนื้อหาวิชาจบเพียงคนเดียว โดยที่เพื่อนในกลุ่มยังไม่เข้าใจ
 เนื้อหา
3. ถ้าไม่เข้าใจต้องถามหรือปรึกษาเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะถามครูผู้สอน
4. เพื่อนร่วมกลุ่มต้องปรึกษาหารือกันเบา ๆ ไม่ให้รบกวนผู้อื่นในการจัดกิจกรรม
 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรสนับสนุนสิ่งต่อไปนี้
 - 4.1 นักเรียนสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะ- เก้าอี้ภายในกลุ่มหรือย้ายที่ทำงานของกลุ่ม
 ได้ภายในชั้นเรียน
 - 4.2 ให้เวลาประมาณ 5 นาทีสำหรับตั้งชื่อกลุ่ม
 - 4.3 แนะนำให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นคู่หรือ 3 คนก็ได้โดยให้มีการตรวจ
 ผลงานของกันและกัน เมื่อเกิดการผิดพลาดเพื่อนในกลุ่มต้องช่วยกันแก้ไขหรืออธิบายให้เข้าใจ
 - 4.4 ไม่ควรจบการศึกษาเนื้อหาง่าย ๆ จนกว่าจะแน่ใจว่าเพื่อนในกลุ่มทุกคนจะ
 สามารถตอบคำถามได้ 100 %
 - 4.5 ให้มีการอธิบายคำตอบซึ่งกันและกันแล้วนำไปตรวจกับบัตรเฉลยคำตอบ
 - 4.6 เมื่อมีปัญหาให้ปรึกษาเพื่อนร่วมกลุ่มก่อนแล้วนำมาปรึกษาครู
 - 4.7 ระหว่างผู้เรียนทำกิจกรรมครูควรเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อให้นักเรียนได้มี
 โอกาสปรึกษาหารือได้สะดวกและเป็นการเสริมกำลังใจให้ผู้เรียนด้วย
4. การทดสอบย่อย ผู้เรียนลงมือทดสอบในเวลาที่กำหนดโดยครูจะไม่อนุญาตให้มี
 การปรึกษาหารือกันหรือซักถามกัน
5. กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับจุดประสงค์หลัก คือ ให้มีการปรับปรุงการ
 เรียนเป็นรายบุคคลและปรับปรุงการเรียนของกลุ่ม เพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายเพื่อจะได้รับการยก
 ย่อง

3.7 ข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Advantages of Cooperative Learning)

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1987 : 27-30) กล่าวถึงข้อดี
 ของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ สรุปได้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียน แล้วอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น
2. นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
3. การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัวทำให้นักเรียน ได้รับความเอาใจใส่ และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น
4. นักเรียนทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะครูก็คะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วย
5. นักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่าคะแนนของตน มีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้น ทุกคนต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
6. นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคมมีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอันแท้จริง
7. นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น
8. นักเรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย
9. ในการตอบคำถามในห้องเรียน หากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม คนอื่น ๆ อาจจะไม่ให้ความช่วยเหลือบ้าง ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันกันมากขึ้น

อาเรนดส์ (Arends, 1994 : 345-346) ได้กล่าวถึงข้อดีการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2-6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่ไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อน มีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือนี้คือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่

เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันได้มาทำงานร่วมกัน ฟังพาทซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกัน เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น

3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียน ไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสร้างควมไว้วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น

4. ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้รับทำความเข้าใจในปัญหาร่วมกัน จากนั้นก็ระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาสมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาก็ไปรายละเอียดซึ่งกันและกันจนสามารถตกลงร่วมกันได้ว่า จะเลือกวิธีการใดในการแก้ปัญหาจึงเหมาะสมพร้อมกับลงมือร่วมมือกันแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย

5. ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2541 : 40) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีและความสำคัญต่อนักเรียน ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่มทุก ๆ คน มีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน
2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดเป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มาคิดวิเคราะห์และเกิดการตัดสินใจ

5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน

6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

จันทร ทันติพงศานุกรักษ์ (2543 : 37) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดี มีคุณลักษณะและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวไว้ ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน
2. ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน
3. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน
5. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน
6. ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขึ้น
7. ช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวในสังคมดีขึ้น

จากการศึกษาข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือสรุปได้ว่า ข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อผู้เรียน มีทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและการทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะการเรียนรู้แบบร่วมมือในห้องเรียนเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

4. แผนการจัดการเรียนรู้และการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

4.1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ ผลการเตรียมการอย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตรสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แผนการสอนจึงเป็นนวัตกรรม การเรียนรู้ให้กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จึงต้องให้ความสำคัญ มีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเห็น

ภาพรวมและขั้นตอนของการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดทำแผนการสอน นิเทศ หรือ บริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2546 : 10)

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เป็นวัสดุหลักสูตรที่ควรพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้ (Unit Plan) ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าประสงค์ตามมาตรฐานของ หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้แสดงการจัดการเรียนการสอนตามบทเรียน (Lesson) และ ประสบการณ์การเรียนรู้รายวัน หรือรายสัปดาห์ ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นเครื่องมือหรือ แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม (เอกรินทร์ สีมหาศาล, 2545 : 409)

แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นหลักฐานเอกสารแสดงความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียน การสอนซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของครูผู้สอน เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม โดยอาจ จัดเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ แสดงถึงการเตรียมตัวล่วงหน้าของครูและการวางแผนการสอนใน องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบบ่งชี้ถึงความเป็นมืออาชีพของครู การ จัดทำแผนการสอนจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในวิชาชีพของความเป็นครู

4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545 : 2)

4.2.1 ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเอาเทคนิควิธีการ สอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ให้เหมาะสม กับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

4.2.2 ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

4.2.3 เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอน อย่างมั่นใจ

4.2.4 เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่จะเป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

4.2.5 เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็น ผลงานทางวิชาการได้

4.3 การหาประสิทธิภาพของแผนการสอนจัดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของแผน หมายถึง การนำแผนการสอนไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้สอนจริง ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537 : 494 - 498) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์และการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ คือ

4.3.1 เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้จัดทำแผนการสอนจะพึงพอใจว่า หากแผนการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว แผนการสอนนั้นมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_1 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ E_2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537 : 494 - 498)

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือจากแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำการทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนพิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำใดมักจะได้ผลลัพธ์เท่านั้น

4.3.2 วิธีการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

เมื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้นเป็นต้นฉบับแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ชั้น 1 : 1 (แบบเดี่ยว) คือ นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.2 ชั้น 1 : 10 (แบบกลุ่ม) คือ นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน 6 – 10 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.3 ชั้น 1 : 100 (ภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่) คือ นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน 30 – 100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

เกศินี วัชรเสถียร (2542 : 153-156) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 100 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีทักษะทางสังคม ตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม เชื้อมั่นในตนเอง และกล้าแสดงออกในการใช้ภาษา

ชุตินาฏ ชมศิลป์ (2552 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง Northern Thai Food สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพระหว่างเรียน/หลังเรียน เท่ากับ 80.23/80.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 70/70

จิตร์รัตน์ ศิลาจันท์ (2543 : 125) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 80.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 84.38

นิศารัตน์ ชื่นใจ (2544 : 40) ได้ทำการศึกษาวิจัยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นผลการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการอ่านเร็วที่ดีขึ้น และมีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น

บุญรักษ์ ชนุนันท์ (2552 : 80) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความ ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.03/79.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 75/75

นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมทางด้านเนื้อหา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจด้านการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมาก

รัชนิกรนิภา มีมาก (2548 : 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพลับพลาวิทยาลัย โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 76.02/78.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลัดดา ม่วงอร่าม (2547 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือและความคงทนในการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนบุรี อำเภอรตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ มีคะแนนเฉลี่ยคงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างจากคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

วันเพ็ญ ห่อทอง (2551 : 114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ชุดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง Uttaradit : The Town of Beauty สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดำนแม่คำมันพิทยาคม อำเภอทับแล จังหวัดอุดรดิต์ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยชุดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งมีประสิทธิภาพ 74.56/79.18 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้

ศรีวิตรา รักพุดชา (2547 : 66-102) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกนาคพิทยาคม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 1 จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น มีทักษะการทำงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้น

สุทัศน์ สังคะพันธ์ (2547 : 70-104) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้วิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการอ่านภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้วิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 87.59/82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 63.38

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เชน (Shen, 1998 : 4224-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบผลของเพศกับการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคอมพิวเตอร์และเจตคติต่อคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 155 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยที่เรียนเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวัดด้านเจตคติ พบว่า นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ

เคย์เลอร์ (Keyler, 1999 : 1071-A) ได้ศึกษาการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยสำรวจทัศนคติของนักเรียนที่เคยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในโรงเรียนสองแห่ง คือ โรงเรียนในแถบชานเมืองละในตัวเมือง ครูทั้งสองคน จากทั้ง 2 โรงเรียนจะได้รับการอบรมเรื่องการใช่วิธีการเรียนแบบร่วมมือ และจะได้รับการส่งเสริมให้นำวิธีการเรียนการสอนแบบร่วมมือไปใช้ในชั้นเรียนของตนเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี ข้อมูลสำหรับการวิจัยถูกดำเนินการรวบรวมในช่วงระหว่างภาคการศึกษาที่ 2 โดยวิธีการสังเกตกลุ่มตัวอย่าง ผู้เข้าร่วมการวิจัยสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับทั้งครูและนักเรียน สังเกตชั้นเรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือและศึกษาข้อมูลของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ สามารถช่วยสร้างโอกาส ซึ่งจะทำให้เกิดปฏิกิริยาทางด้านการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้ นับว่าเป็นกระบวนการ ด้านการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนและพัฒนาทักษะด้านการแก้ปัญหา

ลาทสซ์ (Laatsch, 2001 : 3877-A) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลของการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนแบบรายบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อ การทำงานกลุ่มของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ โดยมีนักศึกษาระดับปริญญาตรีจาก 8 คณะ เข้าร่วมโครงการวิจัยจำนวน 216 คน แบ่งเป็นการเรียนแบบรายบุคคล 107 คนและการเรียนแบบร่วมมือจำนวน 109 คน ใช้การเรียนแบบร่วมมือในช่วงเวลา 1 ภาคเรียนและใช้การเรียนแบบ

รายบุคคลในช่วงเวลาของภาคเรียนต่างกัน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเริ่มโครงการของนักศึกษา เพื่อจัดข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นและแบบทดสอบชุดนี้นำไปทดสอบอีกครั้งหลังสิ้นสุดโครงการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ในการสอนวิชา Hematology เมื่อนำผลการเรียนของนักศึกษา จาก 2 คณะรวมกันปรากฏว่าผลการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าผลการเรียนแบบรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการวัดทัศนคติของนักศึกษา ทั้งสองกลุ่มที่มีต่อการทำงานแบบกลุ่ม พบว่าไม่มีความแตกต่าง เมื่อวัดทัศนคติที่มีต่อวิชาที่เรียน พบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มในแต่ละคณะมีทัศนคติแตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณานักศึกษาทั้งสองกลุ่มโดยรวมทุกคณะพบว่า ไม่มีความแตกต่าง

เช่น (Chen, 2004 : 57-A) ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้อย่างร่วมมือกันในการสอน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศแก่กลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ในประเทศไต้หวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 110 คน (ชาย 34 คน หญิง 76 คน) เป็นการศึกษาเชิงกึ่งทดลองใช้เวลา 3 เดือน วิธีการศึกษาใช้วิธีนำกลยุทธ์การเรียนรู้อย่างร่วมมือกัน 2 แบบคือ แบบจิกซอว์ และแบบการเรียนรู้อย่างมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นทีม (STAD) ไปใช้ในกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยใช้วิธีไวยากรณ์-แปลแบบดั้งเดิม ผลการศึกษาพบว่า คะแนนการทดสอบ คะแนนการจูงใจ เพศ และประเภทรูปร่างแล้ว กลุ่มทดลองมีความก้าวหน้ามากกว่ากลุ่มควบคุมจากการวัดการอ่านในการทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศ นอกจากนั้น การตรวจผลงานจากวิธีการสอน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง และนักศึกษาชายที่เรียนแบบร่วมมือกันจะมีผลการเรียนดีกว่าการสอนแบบดั้งเดิม

หวัง (Wang, 2006 : 1085-A) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการเรียนรู้อย่างร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ณ สถาบันเทคโนโลยี ฮวง ฮวา ประเทศไต้หวัน วัดดูประสพความสำเร็จในการศึกษาเพื่อดูผลแตกต่างที่ได้จากการเรียนแบบดั้งเดิม และวิธีการเรียนแบบสร้างความร่วมมือเพื่อดูผลแตกต่างที่ได้จากการเรียนแบบดั้งเดิม และวิธีการเรียนแบบสร้างความร่วมมือเพื่อดูประสิทธิผลในการเรียนภาษาอังกฤษ การสร้างแรงจูงใจและความมุ่งมั่น ทัศนคติที่มีต่อภาษาอังกฤษและวัฒนธรรม กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนคณะบริหารธุรกิจของสถาบันเทคโนโลยี ฮวง ฮวา จำนวน 77 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกจะถูกจัดให้มีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมแบบจีน ส่วนอีกกลุ่มให้เรียนแบบเพิ่มความร่วมมือระหว่างนักเรียนและผู้สอน วิธีการศึกษา ผู้วิจัยออกแบบให้เป็นแบบกึ่งพรรณนา และแบบพรรณนา โดยใช้เครื่องมือสำรวจสามแบบ พร้อมกับมีการสอบไล่เพื่อตรวจสอบผลความรู้ ความสามารถของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบร่วมมือ และเพื่อวัดทัศนคติเกี่ยวกับระดับของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ โดยได้จัดทำ

แบบสอบถาม และบททดสอบเพื่อศึกษาแรงจูงใจ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ โดยดูได้จากคะแนนเครื่องมือทั้งสอง โดยมีการทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ ผลที่ได้จากการศึกษา แสดงได้ว่านักเรียนที่เรียนแบบให้ความร่วมมือนั้นมีผลคะแนนที่มากกว่ากลุ่มที่เรียนแบบดั้งเดิม และยังส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เชื่อมโยงไปถึงความต้องการในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษามากขึ้น อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษแต่ผู้วิจัยได้แนะนำให้มีการพัฒนา แนะนำการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้เข้ามาใช้โดยผ่านครูผู้สอน และแนะนำให้มีการปฏิรูประบบการเรียนการสอน

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่าการนำหลักการของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำมาใช้สอนนักเรียนได้เกือบทุกรายวิชา และทุกระดับชั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือนอกจากจะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้น ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม และการตระหนักในคุณค่าตนเองของนักเรียนที่เรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ทราบแนวทางในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน โศภาลัยพิทยาคม อำเภอจตุรพักตรพิมาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ในครั้งนี้